

Progression i studenters skrivande

Syftet med dokumentet är att presentera förslag på progressionsplan för akademiskt skrivande och att därigenom stödja lärares arbete med studenters skrivutveckling. Detta ligger i linje med det som både tidigare forskning och beprövad erfarenhet visar, nämligen att akademiskt skrivande bäst tränas i ämnesmiljön.

Betydelsen av skrivträning och progression

Akademiskt skrivcentrum (ASC) erbjuder universitetets studenter stöd i akademiskt skrivande, vilket sker på olika sätt. En av utgångspunkterna för skrivhandledarnas arbete är Högskoleförordningens övergripande mål för de så kallade generella kompetenserna. Enligt examensordningen ska studenterna för kandidatexamen kunna ”skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper” (SFS 1993:100). Det innebär att de bland annat ska kunna skriva om sitt ämne på både vetenskaplig och populärvetenskaplig nivå.

För att uppfylla Högskoleförordningens mål krävs för det första att studenter får möjlighet att i sitt ämne fortlöpande träna akademiskt skrivande. Enligt vår erfarenhet utvecklas studenter snabbare när de kontinuerligt får skriva om och diskutera sitt ämne. Att självständigt formulera nyvunnen kunskap och se på den ur olika perspektiv är samtidigt en viktig förutsättning för fördjupad ämnesförståelse. Det bör därför skapas utrymme för skrivträning i alla kurser, utan att texterna för den skull behöver examineras. Även en loggbok ger ett värdefullt tillfälle att visa sin förståelse av ämnet och att samtidigt öva sig i ett ämnesspecifikt skrivsätt.

För det andra bör det inom varje utbildning finnas en röd tråd av genomtänkta skrivmoment med tydlig progression samt en progressionsplan, där skrivrelaterade lärandemål och -aktiviteter länkas ihop. För att alla studenter ska nå aktuella lärandemål kan övergripande mål behöva kompletteras med en individuell progressionsplan, där varje student får möjlighet att planera och ta ansvar för sitt lärande. En individuell progressionsplan gör det nämligen lättare för såväl lärare som studenter att se vad studenterna behöver utveckla under utbildningens gång och varför (Pelger & Santesson, 2012).

Som tidigare nämnts bör det även skapas en tydlig länkning mellan läraktiviteter kopplade till studenters skrivande och kursmål. Otydligt länkade, vagt formulerade mål bör preciseras, och kursplaner utan skrivrelaterade mål kompletteras. Följande frågor kan ge vägledning:

- Vad förväntas studenterna kunna före och efter kursen? Vad behöver tränas?
- Kan befintliga lärandemål i ännu större utsträckning kopplas till skrivefärdigheten?
- Vari består progressionen? Behöver nya mål formuleras för att förtydliga den?
- Finns en progressionsplan för hela utbildningen?

Förslag på skrivrelaterade lärandemål

ASC vill vara ett stöd i arbetet med att integrera lärande av akademiskt skrivande i hela utbildningen och att skapa progression med tydliga mål för studenters skrivutveckling. Nedan ger vi förslag på skrivrelaterade lärandemål för tre utbildningsnivåer, där progressionens principer – breddning, fördjupning och ökad självständighet – har följts. Varje nivå motsvarar ett år eller en termin i studentens utbildning. Lärandemålen är inspirerade av Pelgers och Santesson's (2012) samt Landgrens (2017) progressionsplaner och kan med fördel konkretiseras i form av betygskriterier eller en checklista.

Nivå 1

Förslag på lärandemål

Studenten ska kunna författa en kortare akademisk text utifrån ämnesspecifika riktlinjer för textgenren avseende struktur, språk och referenser, samt ge och ta emot respons.

Förslag på delmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna

- identifiera några av ämnets specifika textgenrer och genredrag
- skriva en kortare text med beskrivande, redovisande eller reflekterande inslag och i den
 - med egna ord och meningar sammanfatta relevanta delar av ämnets litteratur
 - sätta ut källhänvisningar och sammanställa referenser i enlighet med ett anvisat referenssystem
 - skapa en tydlig struktur som signaleras med hjälp av lämpliga rubriker och styckeindelning
 - presentera innehållet med hjälp av ett korrekt och för målgruppen anpassat språk
- reflektera över sin egen skrivprocess
- ge återkoppling på andras texter utifrån givna kriterier och bearbeta sitt utkast utifrån erhållna respons.

Nivå 2

Förslag på lärandemål

Studenten ska skriftligt kunna presentera egen undersökning i form av dels en akademisk text som följer ämnesspecifika riktlinjer för textens uppbyggnad, språk och referenser, dels en populärvetenskaplig text som belyser ämnet för en bredare allmänhet. Studenten ska även kunna granska egna och andras texter och ge konstruktiv respons.

Förslag på delmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna

- redogöra för skillnader mellan vetenskaplig och populärvetenskaplig text, i fråga om målgrupp, språk och struktur
- skriva akademisk text som presenterar en egen undersökning och i den
 - införliva andras röster i texten och skilja ut dem från den egna rösten
 - korrekt och ärligt redovisa källor i enlighet med anvisat referenssystem

- presentera innehållet utifrån en logisk struktur där delarna hänger ihop och är relevanta för helheten
- presentera innehållet på ett tydligt sätt med ett precist och fokuserat språk
- tillämpa fler akademiska basfärdigheter (t.ex. jämföra, analysera, tolka och diskutera)
- analysera olika skrivsituationer och reflektera över sin egen skrivutveckling
- granska olika aspekter av akademiskt skrivande i sin och andras texter samt ge konstruktiv respons
- skriftligt sammanfatta sitt ämne för en bredare allmänhet och i texten anpassa stilnivå och språk till personer utan utbildning i ämnet.

Nivå 3

Förslag på lärandemål

Studenten ska skriftligt kunna presentera, diskutera och kritiskt värdera resultat av en självständig undersökning av vetenskaplig karaktär. Studenten ska även kunna belysa undersökningens syfte och slutsatser i en populärvetenskaplig text samt ge formell, konstruktiv kritik på andras texter.

Förslag på delmål

Efter genomgången kurs ska studenten kunna

- skriva en längre, självständig text med vetenskapliga inslag och i den
 - visa kritiskt förhållningssätt till källor, återge andras tankar och resultat precist och rättvisande samt visa en tydlig egen röst
 - strukturera innehållet på text-, kapitel- och styckenivå, skapa en tydlig koppling mellan textens olika delar samt signalera strukturen på flera sätt.
 - presentera undersökningen med hjälp av ett precist, opersonligt, koncentrerat och vägledande språk
 - bygga upp en hållbar argumentation för undersökningens slutsatser; tolka och analysera resultatet samt diskutera och kritiskt värdera det i förhållande till syfte, tidigare forskning och vald metod
- kritiskt granska annan students uppsats samt presentera och diskutera den på ett balanserat och konstruktivt sätt
- skriva en populärvetenskaplig artikel, där den egna undersökningens syfte, resultat och slutsatser presenteras för en bredare allmänhet och belyses ur ett samhälls- och individperspektiv, eller sammanfatta sin undersökning i en postertext.

Källor

Landgren, Johan (2017). *Stöd dina studenters skrivutveckling. En lärarhandledning till Skrivguiden.se* Högskolan Kristianstad: Kristianstad University Press 2017:8.

Pelger, Susanne & Santesson, Sara (2012). *Retorik för naturvetare*. Lund: Studentlitteratur.

SFS 1993:100. *Högskoleförordningen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.